

2 WYMIAR SPOŁECZNY

2.5. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW

2.5.1. Aktywność mieszkańców

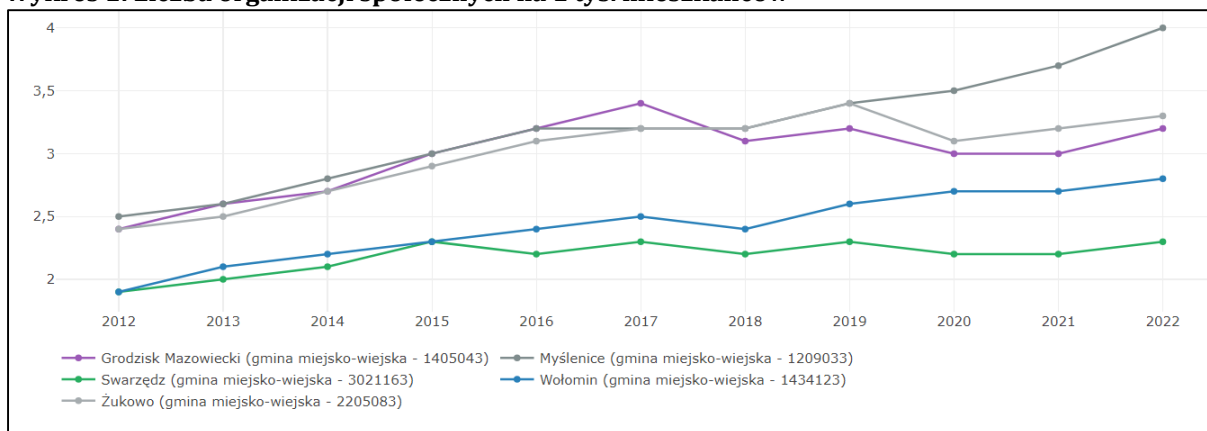
- **zadawalający poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców**
 - Frekwencja w wyborach do Sejmu w 2023 r. wyniosła 82,63% (w powiecie grodziskim – 82,36%, w województwie mazowieckim – 79,27%), a do Senatu – odpowiednio: 82,64%, 82,35% i 79,17%.
 - Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r. wyniosła 49,06% (w powiecie grodziskim: 49,45%, w województwie mazowieckim: 46,95%).
 - W wyborach samorządowych do rad gmin w 2024 r. frekwencja wyniosła odpowiednio: w Grodzisku Mazowieckim – 55,06%, w powiecie grodziskim – 57,30% i w województwie mazowieckim 57,20%. Frekwencja w wyborach na burmistrza wyniosła 55,09%. Burmistrza wybrano w I turze – uzyskał on 69,63% oddanych głosów.

- **zadawalający poziom aktywności społecznej mieszkańców**

W 2023 r. w gminie aktywnie działało kilkadziesiąt stowarzyszeń i fundacji oraz 15¹ kół gospodyń wiejskich. Liczba zarejestrowanych na terenie gminy fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych od 2012 r. wzrosła o 250,00% (z 6 w 2012 r. do 21 w 2023). Od 2012 r. wzrósł również udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej (w 2012 r. wynosił 1,9%; w 2023 r. – 2,1%; od 2012 r. zanotowano wzrost o 15,78%).

Liczba organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców (**Wykres 1**) w 2022 r. plasowała się w grupie porównawczej na średnim poziomie, natomiast dynamika wzrostu wskaźnika w badanym okresie (33,33%) była jedną z niższych w grupie porównawczej (i niższa od średniej wynoszącej 32,55%).

Wykres 1: Liczba organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców

Źródło: <https://analizy.monitorrozwaju.pl/>

¹ Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich (arimr.gov.pl)

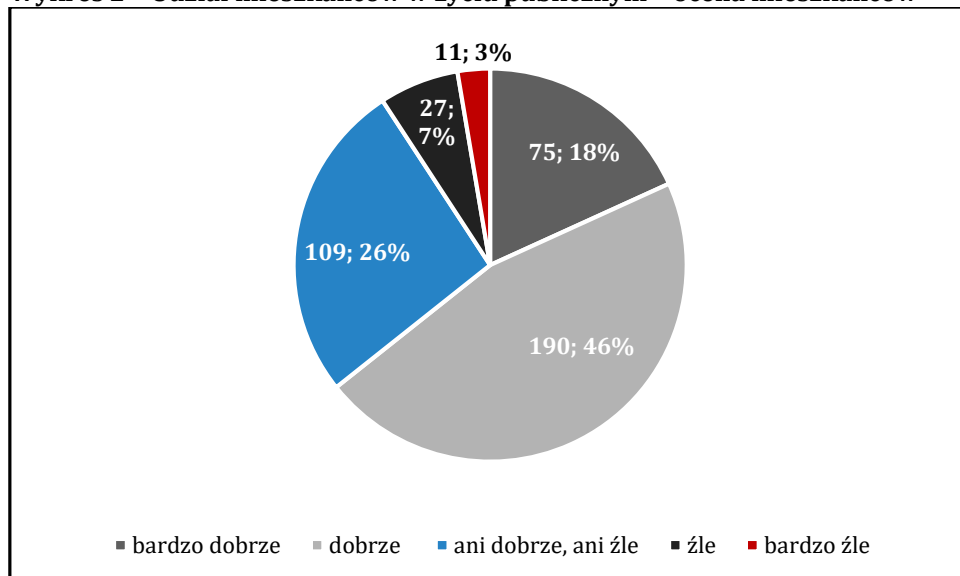
Działalność organizacji pozarządowych funkcjonujących w Grodzisku Mazowieckim jest wspierana przez gminę na podstawie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Mieszkańcy oceniają poziom aktywności obywatelskiej i społecznej jako wysoki.

64% uznaje udział mieszkańców w życiu publicznym za bardzo dobry lub dobry; przeciwnego zdania jest 10% badanych. Ocenę średnią wybrało 26% badanych (rozkład odpowiedzi - Wykres 2)

Wykres 2 - Udział mieszkańców w życiu publicznym - ocena mieszkańców

Źródło: Badanie ankietowe mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki – maj/czerwiec 2024

- **wprowadzone rozwiązania systemowe wspierające zaangażowanie społeczne mieszkańców**

W gminie funkcjonuje 34 jednostek pomocniczych - sołectw, stanowiących centa aktywności lokalnej (odbywają się tam zebrania sołeckie, wyodrębniono fundusz sołecki w ramach którego realizowane są wydarzenia i inwestycje ważne dla sołectwa). W gminie funkcjonuje również Rada Seniorów oraz Młodzieżowa Grupa Konsultacyjna.

Ważnym aspektem wspierania działalności społecznej są udzielane organizacjom społecznym dotacje, których wysokość od 2012 r. wzrasta (szczegółowy opis w Rozdziale 6.1.2. opracowania).

2.5.2. Integracja społeczna mieszkańców

- **istniejąca infrastruktura wspierająca integrację mieszkańców**

Do infrastruktury wspierającej integrację mieszkańców należą placówki kulturalne (obiekty Ośrodka Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki), obiekty sportowe (hala widowiskowo-sportowa CAiS, pływalnia miejska Wodnik, Grodziska Hala Sportowa), budynki biblioteki gminnej i jej filii, świetlice wiejskie (18), pełniące funkcję lokalnych centrów integracji.

- **zorganizowane przestrzenie publiczne wspierające integrację mieszkańców**

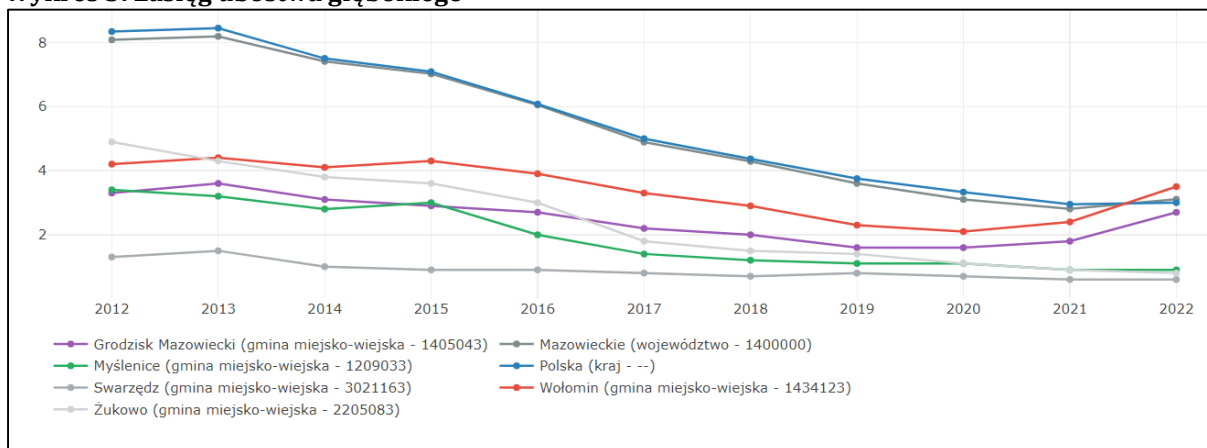
W mieście i większych miejscowościach gmina dysponuje terenami publicznymi (tereny stref rekreacji, boiska, stadion miejski, korty tenisowe) wykorzystywanymi przy organizacji wydarzeń integrujących społeczność gminy. Ważnym miejscem rekreacji, ale i integracji mieszkańców jest kompleks „Stawy Walczewskiego” z kąpieliskiem miejskim.

- **znaczny poziom ubóstwa głębokiego utrudniający integrację mieszkańców**

Zasięg ubóstwa głębokiego (udziału beneficjentów pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w liczbie ludności ogółem) w porównaniu do grupy porównawczej, województwa mazowieckiego i kraju jest znaczny, choć jego poziom obniża się sukcesywnie od 2012 r. W 2022 r. zasięg ubóstwa głębokiego (tj. udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w liczbie ludności ogółem) kształtował się w gminie na średnim poziomie 2,70 (w województwie mazowieckim: 3,11, w kraju: 3,00; w najlepszej gminie z grupy porównawczej (Swarzędzu): 0,6).

Dynamika zmian jest jedną ze słabszych w grupie porównawczych (wynosiła: -18,18%), co oznacza, że sytuacja zmieniała się wolniej w Grodzisku Mazowieckim niż w większości gmin z grupy porównawczej (za wyjątkiem Wołomina), jak również gmin w województwie mazowieckim i w kraju (**Wykres 3**).

Wykres 3: Zasięg ubóstwa głębokiego

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

- **wprowadzone rozwiązania systemowe wspierające włączenie społeczne (integrację) mieszkańców**

Do rozwiązań wspierających włączenie społeczne (integrację) mieszkańców należą:

1. funkcjonujący w gminie system wsparcia dla rodzin w trudnej sytuacji

W latach 2012-2023 w gminie Grodzisk Mazowiecki spadała liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. W 2012 r. ze wsparcia korzystało 1383 rodziny, w 2022 – 898 rodzin, w tym większość poniżej kryterium dochodowego.

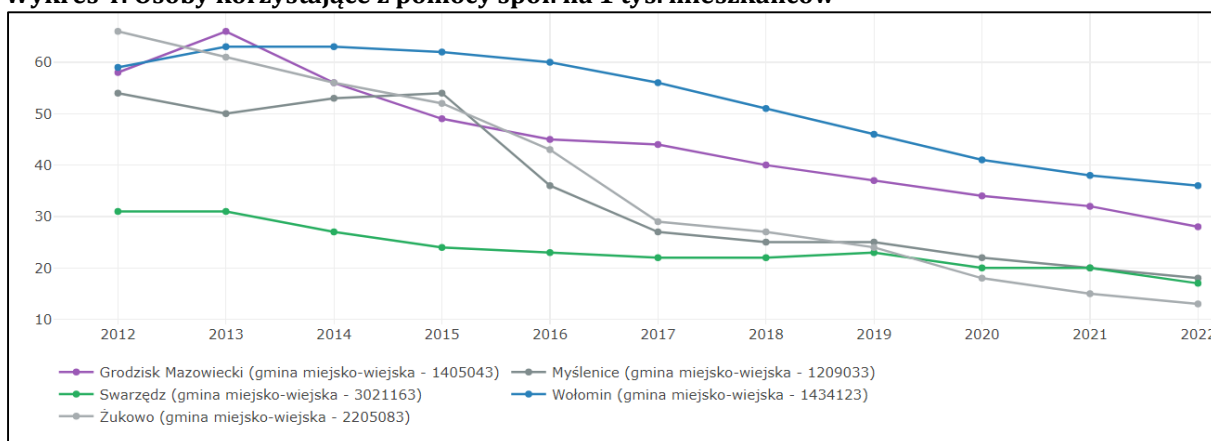
Liczba osób korzystających z pomocy na 1 tys. mieszkańców w okresie 2012-2022 znacznie spadła (z 58,0 w 2012 r. do 28,0 w 2022 r.), ale mimo to była znacznie wyższa niż w Swarzędzu, Żukowie i Myślenicach (**Wykres 4**).

Tempo zmian sytuacji kształtuje się na średnim poziomie w grupie porównawczej (szybciej zmienia się na korzyść sytuacja w Myślenicach i Żukowie, wolniej: w Swarzędzu i w Wołominie).

Głównymi powodami korzystania z pomocy społecznej w Grodzisku Mazowieckim w 2023 roku były długotrwała lub ciężka choroba (599 rodzin), ubóstwo (417 rodzin), niepełnosprawność (336 rodzin), bezrobocie (190 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (150).

Dla osób w trudnej sytuacji materialnej gmina oferuje pomoc w postaci: świadczeń rodzinnych, pomocy materialnej dla uczniów, wsparcia rodzin wielodzietnych, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, datków elektrycznych, osłonowych, węglowych, dla gospodarstw domowych na inne źródła energii oraz dystrybucja węgla.

Wykres 4: Osoby korzystające z pomocy społ. na 1 tys. mieszkańców

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl>

2. działające placówki stacjonarnej pomocy społecznej

W gminie działa Dom Pomocy Społecznej w Izdebnie z filią w Grodzisku, dysponujący łącznie 40 miejscami, świadczący pomoc osobom w podeszłym wieku oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży "Inspiracja". W realizacji jest Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne dla 18 osób w Szczęsnem.

3. organizacja cyklicznych wydarzeń i imprez wspierających włączenie społeczne mieszkańców

W Grodzisku Mazowieckim organizowane są imprezy kulturalne i sportowe wspierające integrację mieszkańców, np. zawody pływackie z okazji dnia dziecka, dni sportu, festiwale.

Mieszkańcy gminy integrują się poprzez działalność w klubach sportowych oraz grupach artystycznych, tanecznych, plastycznych itp.

Opis aktywności mieszkańców zawiera Rozdział 2.3. opracowania.

- **przeciętna dostępność i jakość działań podejmowanych w ramach polityki wsparcia i integracji społecznej**

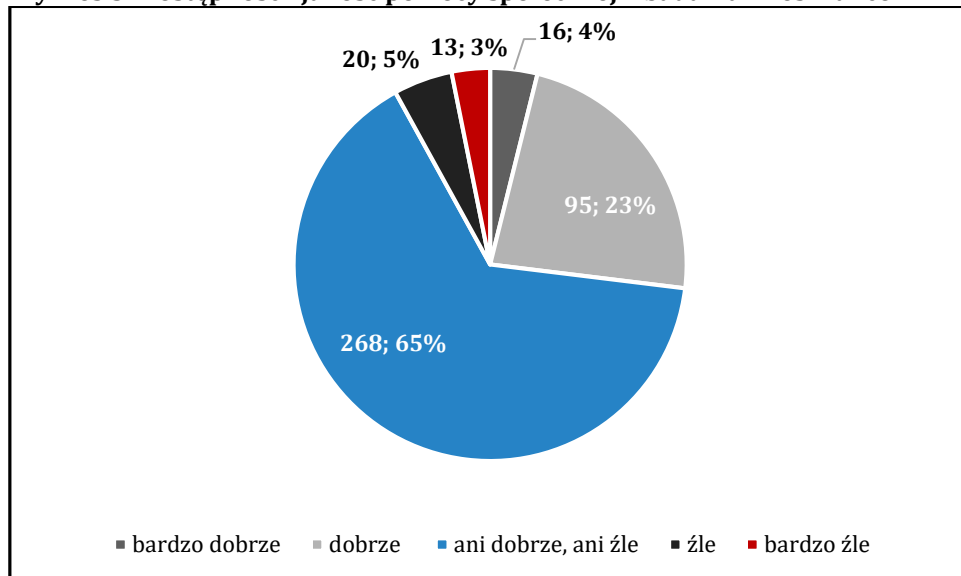
Polityka społeczna prowadzona jest w oparciu o Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2021-2023, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Grodzisk Mazowiecki na

lata 2023-2026, Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, Wieloletni program "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki. W ramach polityki społecznej realizowane są inicjatywy: Grodziska Karta Dużej Rodziny, Grodziska Karta Mieszkańca.

Dostępność i jakość usług pomocy społecznej oceniona jest jako przeciętna – twierdzi tak 65% badanych. 27% mieszkańców ocenia ją jako bardzo dobrą lub dobrą; przeciwnego zdania jest 8% badanych (**Wykres 5**)

Wykres 5: Dostępność i jakość pomocy społecznej – badania mieszkańców

Źródło: Badanie ankietowe mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki – maj/czerwiec 2024